Ч. 25. (9.856) Львів, второк 3. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143 322. Адреса тел.: „Діло—Львів“. Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2400 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів. Німеччині 3000 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунія 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“. Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 2. жовтня 1922.

„Союз пролетаріяту міст і сіл“.

Перед двома днями згадали ми про виборчу відозву галицьких комуністів що виступають під фірмою „Союз пролетаріяту міст і сіл“. Відозва центрального виборчого комітету цього союза появилася на польській мові. Подано теж її нібито український переклад, який засвідчує, що авторами перекладу були або Поляки або зовсім неграмотні люде. Головою комітету є Глінський (мабуть Глинський) Михайло з Дрогобича, заступником Щурковський Микола зі Львова, секретарем Брагула Івана зі Львова, а скарбником Феліксік Михайло зі Львова.

Беручи участь в польських виборах, „пролєтарі міст і сіл“ стають на польському державному становищі. Поборюючи капіталістичний визиск, відозва пятнує політику польських партій у варшавському соймі. За великодержавне змагання польської буржуазії дорого заплатив працюючий люд, бо „взамін за поміч в войнах мусіла Польща віддати шакалам капіталу французького і англійського галицийську (добре хоч, що не малопольську!) нафту, гірно-шлеські копальні вугля та руд, гірно шлеські фабрики та инші свої природні богацтва“.

Виборча плятформа „галицийських“ комуністів узмістовлюється з отсих жаданнях: повна політична вільність, вільність слова, друку, зборів, звільнення політичних вязнів, знесення протиробітничих законів „держав заборчих“, вільність організацій і страйків робітників і урядовців, релігійна вільність, відділення церкви від держави, світська школа і єдина школа та безплатна наука для робітничих дітей. Дальше відозва виставляє боротьбу з дорожнечею; дешеві продукти для міст і сіл, робітничу контролю в промислі і торговлі, 8 годинний день праці, охоронне робітниче законодавство, знесення податків для робітників, боротьбу з безробіттям та вдержання охорони льокаторів. „Пролєтарі міст і сіл“ не забувають і безземельних та малоземельних селян, обіцюючи їм боротися за вивласнення панської, церковної й монастирської землі, за звільнення від грунтових податків та всякі допомоги з державного польського скарбу. Розуміється, що комуністична відозва ущасливлює і „народні меншости“, закликуючи „робітників, селян безземельних і малоземельних на „кресах“ до протиставлення національній політиці буржуазних партій українських, білоруських і литовських, **закликує їх до спільної боротьби за соціялізм, йдучи рука в руку з працюючим людом Польщі**“. Відозва кінчається такими вигуками: **„Геть з пануванням капіталу! Хай живе Польська Соціялістична Република! Хай живе Федерація Соціялістичних Републік світа!“**

Правда, краще було би, колиб ці комуністи, що на приказ варшавського комуністичного центра бажають використати виборчу абстиненцію українських партій, всі приманчиві кличі, а особливо домагання „повної політичної вільности, вільности слова, друку, згромаджень, звільнення політичних вязнів і т. п. звернули також на адресу III. Інтернаціоналу в Москві, вони поставили до всевладних панів в Москві і Харкові домагання політичної вільности і права самоозначення для українських робітників і селян. Цього вони не роблять, але на приказ своїх варшавських повелитів під ослоною приманчивих політичних і соціяльних кличів намагаються запрягти українських робітників і селян Сх. Галичини до польського державного воза.

Марні зусилля. Українські селяне й робітники перебули таку школу з боку ворожої буржуазії і ворожого пролєтаріяту, що не дадуться взяти на примапу солодких слів. Змагання українського народу не концентруються на Польщі ні демократичній, ні соціялістичній.

Якеж відношення нашого загалу до цих червоних „апостолів“, кермованих і удержуваних варшавським комуністичним центром? Наше відношення до акції пп. Глінських і Стронських не є й не може бути инше, як до акції пп. Яцкових і Твердохлібів. Напрямна правих і лівих хрунів є одна і та сама. Тому й становище з нашого боку мусить бути теж однакове.

Нехай же українські робітники, бо за селян ми спокійні мають позір на цю акцію, нехай бистерігаються червоних хрунів, котрі обіцюють їм польську соціялістичну републику.

Похорони О. Мишуги

Минула пятниця була днем величавої, хоч і похоронної маніфестації львівського громадянства. Імя великого українського співака і мецената Олександра Мишуги відбилося дужим, многотисячним відгомоном в серцях львівських Українців, з яких не пішли за домовиною Мишуги хиба ті тільки, яких спинили від сумного обовязку труднощі не можливі до поборення. Всі инші ставилися як один муж під ясними стінами Преображенського Храму. Повна церква народу, море голов довкола церкви, пластові чети, хори, інституції, а все те в якомусь небуденньому празничному настрою. Точно з ударом 3 години почалася панахида. Той один зі сумних а таких величніх обрядів нашої церкви, враження якого ніколи не затирається. Правив панахиду мітрат о. Білецький в супроводі духовенства, співали получені хори „Бояна“ і „Бандуриста“. Після панахиди станув на амвоні о. доцент Садовський, якому довелося сконстатувати, що під теперішню пору лихоліття тільки похорони збірають нас разом, тільки обовязок „останньої прислуги“ спроможен згуртувати такі непроглядні маси, для яких похорони стали наче одиноким святом, єдиним просвітком в життю. Тільки в таких моментах смутку і жалоби проймаються наші серця вірою, що жертви, яких на нашому шляху так богато, не падуть даремне. Що скорше чи пізнійше, але напевне „прийде час, кращої долі і для нас“, як це своїм чарівним тенором виспівував пок. Олександер Мишуга. Його життя і праця повинні бути зразком і дороговказом для грядучих поколінь, яким треба від Нього вчитися як „робити добро правою рукою, щоб про це ліва не відала“. Після проповіди, серед рядів хлопячого і дівочого пласту понесено домовину до каравану, що здіймався високо понад морем відкритих голов.

Ударили дзвони. Хор міського театру відспівав „Beati mortui“ в заплату за труд понесений Покійником на досках львівського міського театру. В слід за тим хори „Бояна“ і „Бандуриста“ заспівали „Тихий вітер“ і сумний похід рушив в дорогу до Музичного Інституту. Щойно тепер можна було зорентуватися про велич народнього здвигу. Чорним непроглядним короводом простягся похід улицями княжої столиці.

Попереду йшли церковні процесії з хоругвами, за ними ученики і учениці середніх шкіл, студенти університету, хори і духовенство, представники львівських товариств і організацій з вінками, поміж якими звертав увагу вінок зі шведським написом. Поруч каравану ішли відпоручники пластової організації, за домовиною ішла Рідня Покійника і найчільніщі представники українського громадянства. Около десятитисячний здвиг народу брав участь в поході тоді, коли решта українського громадянства обляглa улиці, якими посувався хоровід.

Серед пісень доплив хоровід до будинку Музичного Інститута, де прибраного жалобою бальконy промовив д-р **Іван Копач**, якого промову подамо в цілости, працюючи Покійника в імени Інститута.

Уже сіріло, коли похоронний похід рушив в дальшу дороту на двірець. Загорілись ліхтарні, коли знимано домовину з каравану. Ще одно евангеліє, ще одна жалібна пісня і кінець сумному святу в мурах Львова. Нині іде домовина геть в рідні сторони покійника які Він так щиро а кротко полюбив.

Справа Східної Галичини.

„Невпинний вулькан“.

„Przegląd wieczorny“, обмірковуючи внутрішне положення Польщі, пише: „У Східній Галичині кипить невпинний вулькан, котрий по рецепті народових демократів можна здавити тільки „сильною рукою“. На це не хоче згодиться уряд Новака, котрий не має довіря у народу“.

Чеська преса про вибори у Сх. Галичині.

А. W. доносить: Справою виборів до польського сойму у Сх. Галичині дуже цікавиться чеська преса, поміщуючи в тій справі раз ураз статті для Польщі неприхильні.

Українські справи.

В. Винниченко.

В. Винниченко, який, повернувши з невдалої подорожі до Харкова-Київа, порвав усі звязки з московським большевизмом, одійшов швидко і від У. К. П. Як зачуваємо, він веде тепер переговори з виднійшими ес-деками про основання нової української партії „незалежних“ але, мабуть, ці спроби закінчаться черговою невдачою Винниченка. Про його зворот „на-право“ свідчить і його останній побут у Празі.

Він приїздив туди на переговори з місцевими українськими літературними колами про реорганізацію „Нової України“, М Шаповала (Сріблянского), у напрямку перетворення її в місячник ширшого розміру і заведення відділу красного письменства. Справа вирішилася позитивно і Винниченко взяв на себе редакцію відділу красного письменства. До співробітництва мають бути запрошені і инші видатнійші українські письменники і журналісти. Також ведуться розмови про співробітництво з чужоземними письменниками, з яких деякі вже дали свою згоду, пр. Келлерман.

Союз журналістів і письменників народів Сходу Европи.

В Празі 19. вересня ц. р. відбулися під голуванням М. Шаповала Установчі Збори журналістів і письменників народів Сходу Европи. До Союзу вже увійшли представники народности української, російської, білоруської, жидівської, грузинської і черкеської.

Тимчасовим головою обрано Уляницького. Союз має приступити до видання свого бюлетина.

Організація Село-Спілки в Ч. С. Р.

Українці — біженці — селяне закликали у Празі Комітет Селянської Спілки в Ч. С. Р., який зорганізував вже громади в Братісляві та инших місцях скупчення української еміграції. Пражський комітет налагоджує звязки з анальогічними організаціями славянських країн, а також з організаціями селянської спілки в инших державах.

Урочисте відкриття „Української Господарської Академії в Подєбрадах".

22. жовтня ц. р. відбудеться в Подєбрадах урочисте відкриття Української Господарської Академії. На свято запрошується і українське громадянство та представників чеського громадянства і влади.

Видавниче Тов. при Українській Господарській Академії в Ч. С. Р.

При Українській Господарській Академії в Подєбраді заснувалося Видавниче Товариство з метою видання підручної літератури вищих шкіл в першу чергу, а в друге книжок, видання котрих випливає як конечна необхідність культурних, національних і матеріяльних інтересів українського студентства і громадянства.

Вже видано: 1) Доцент Михайловський — Математика, 2) Доц. Черепіїв — Ботаніка (зошит І.), 3) проф. Шовгенів — Водяне господарство на Україні, 4) проф. Іваницький — Ліс і біольогічні типи деревних пород, 5) Українське книгознавство — Збірник число І., 6) доц. Черепіїв — Ботаніка — зошит ІІ., 7) Українське книгознавство — Збірник ч. 2, 8) доц. Тимошенко — Економічна географія — зош. І. 9) проф. Шадлун — Кристальографія, — друкується: 1) проф. Щербина — Статистика, 2) доц. Сокович — Нарисна геометрія. Виготовлено до друку: 1) доц. Гольдельман — Вступ до економічної політики, 2) Ботанічно зоольогічний Словник, 3) доц. Черепіїв — Ботаніка — (зош. 3), 4) асист. Лисянський — Фізика (вищий курс), 5) Записки українських молодих фаховців при Українській Господарській Академії — збірник 1., 6) доц. Шрамченко — Демольогія, 7) проф. Мицюк — Історія економічних думок, 8) проф. Ейхельман — Загальна наука права.

Українська Селянська Спілка в Болгарії.

Недавно заклалася в Софії українськими емігрантами селянами Селянська Спілка (Селоспілка). Болгарський „Земледельський Союз" запропонував організувати Українцями при московськім „Земледѣльческом союзѣ" українську секцію, але Українці на це не погодилися і увійшли як самостійна професійна організація до болгарського союза.

Статут російського союза вже наперед установляє певний політичний устрій Росії — диктатуру селянства, замісць диктатури пролетаріяту. На чолі української Селоспілки стоїть Мандрика.

Продовольчий податок на Україні.

Не зважаючи на лихі результати сучасного урожаю й на торішний голод, Україна обкладена продовольчим податком в дуже великих розмірах. Від розкладки не виключені ні Одеська губ. ні Запоріжя, які найбільш постраждали від неурожаю. В звязку з заходами по збіранню продовольчого податку, які переводяться дуже енергійно, подекуди вибухають селянські повстання.

Пошести серед дітей.

Представник Червоного Хреста на Україні Шварцман повідомляє, що на Україні серед жидівських дітей дуже поширені пошести, особливо парша і екзема в інтернатах і притулках. Скрізь дуже бракує медікаментів й мила.

Голод.

„Вісти" сповіщають, що на Катеринославщині населення вже починає голодувати. В с. Новий Житомір залишилося всього 108 душ. Селяне прохають харчової допомоги, більшість людности розбігається світ за очи.

Чехія й Україна.

Чехословацький центральний трудовий комітет економічної допомоги Росії і Україні має в ближчому часі зорганізувати в Харкові постійну виставку чехословацької промисловости. В половині жовтня до Харкова виїздить делегація з чехословацьких експертів для вияснення загального економічного становища України й можливости організації виставки. В делєгацію увійдуть представники спілки чехословацьких банків, спілки промисловців, обєднаних машинобудівельних заводів й торговельної й промислової ради. Відділи виставки мається організувати в Києві й Одесі.

З Волині.

Польська „допомога".

Кремянецький кооперативний союз в той час, коли головував у ньому п. Панкевич, якому за чемні комбінації з Поляками винесли недовіря загальні збори союзу в серпні, одержав позичку від польського банку людового в сумі 15 міл. п. марок. Тепер, коли п. Панкевича викинено з союзу, польський банк людовий звернувся до союзу з вимогою звернути позичку на протязі одного місяця. Слід завважити, що до банку людового дуже близько стоять видатні діячі П. П. С.

Як виглядає „równi z równymi".

Від окружної Ради Людової (польської) в Луцьку дійшли відомости, що голова Людової Ради по кремянецькому повіті Трофимлюк (Українець) вийшов зовсім зі складу Рад. Мотиви виходу — агітація проти нього, як Українця, деяких членів по партії Поляків.

„Отаман" кандидує.

На зізді в Рівнім виступив з промовою ех-отаман Оскілко, котрий почав говорити, що бльок національних меншостей є жидівською махінацією. Промовця стрічено свистом і криком, а один з учасників запитав „отамана", скільки він отуманив людей, реквіруючи і грабуючи населення рівенського, сарненського і сусідних повітів, а потім подався з награбаним майном до Польщі. По всім краю населення виявляє велику свідомість, не даючись впровадити в блуд чужим партіям.

Біографія польських запродавців.

У нас подавались відомости про заснований Поляками організацію для розбиття українських голосів підчас виборів „Українську Народову Єдность". Тепер Волинський Виборчий Комітет подав відомости про тих панків, що стоять на чолі організації.

Презесом її являється п. Іван Горемика, а заступниками його Іван Волошин і Михайло Панкевич.

З них:

1) Іван Горемика, котрий часами ще пишеться Івин Горемика Крупчинський — царський шпиг, агент Бердичівської охранки, злодій, пройда з цілого світа (десь з Чернигівщини, чи з Полтавщини, чи з Київщини, а недавно запевняв, що з Волині). В свій час він покрав майно Українського театру Камянецького, та пишучі машини. Карна справа про се ще й досі не закінчена.

Пан Іван Горемика на початку революції в 1917 р. втерся в Український Військовий Генеральний Комітет, звідки його вигнали, довідавшись, що він служив у царській охрані.

2) Заступник сього пана „презеса" Іван Волошин живе у Луцьку без жадного діла, давно зачав робити політику, дописувати то до львівського „Вперeду" то до „Рідного Краю". Вже з сього видко, яка се політично „чесна" людина.

3) Пан „директор" Михайло Панкевич з Кремянця, родом з Поділля, в дні революції заволікся сюди на Волинь і зразу повів „приєднану" політику. Загальні збори Кремянецького Союзу Кооперативів у початку серпня с. р. позбавили його громадського довіря за розгром сього Союзу й инших українських організацій. Ніякої групи Панкевич на Волині не має.

Отож ті три заволоки, наїзжі Бог зна відки, люде дуже хутко дістали „обивательство" польське, (бо без сього „обивательства" ніхто до виборів не може й не має рації ставати) і провокують українське громадянство, розбивають сили й єдність.

Велика Україна.

Промислова криза.

В наслідок катастрофального зменшення здобичі камінного вугля в Донбасі український совнарком зробив розпорядження про переадресування залізницям вугля на колесах. Це розпорядження дуже важко відбилось на українських металюргічних заводах. Спинені мартеновські печі на катеринославській групі заводів. Спинено мартеновську піч так само на макіевському заводі. На марюпільському заводі припинена вирібка заліза й шруб.

Вандалізм.

В якій ціли?

„Постерунковий" ч. 519. арештував нині рано інваліда, якого дирекція „Просвіти" поставила на сторожі брами в ціли недопущення до нового динамітового замаху. В якій ціли це зроблено?

Ще про вибух екразиту в будинку українського „Сокола".

В ночі з дня 25. на 26 вересня ц. р. о годині 2-ій в часі великої темряви і зливи мешканців Станиславова збудив зі сну страшенний гук.

Злочинна рука підложила під будинок українського „Сокола" в Станиславові при вул. Третього Мая дві великі скринки екразиту.

Вибух був так сильний, що не лиш повалив стіну великої минулого року значним накладом відновленої салі „Сокола", але обірвав стелю і понищив уладження, а надто від гуку повипадали всі шиби не лише в будинку „Сокола", але у всіх каменицях в промірі кількасот метрів.

В сей спосіб знищено будинок, що містив в собі крім великої салі також народню шестиклясову українську приватну школу ім. Шашкевича, українську дівочу гімназію і мужеський український учительський семинар.

Ось як вандали ведуть боротьбу з українською культурою. А сталося се в тиждень після польського віча, на якім редактор „Kurjer-a stanisławowsk-ого" публично заповів, що почнеться нищення українських інституцій, що зрештою й видруковано в „Kurjer-і stanisł.".

Звертає увагу одно, а саме великий засіб підложеного екразиту.

Такого засобу не міг ніхто приватний ні мати, ні спровадити і якби в тім напрямі поведено слідство, то вийшло би легко на верх, хто і з якого магазину видобув сей екразит і хто його побрав? Бо екразиту була така сила, що по експльозії знайдено ще другу цілу пачку невистрілену лиш завдяки тому, що злива згасила льонт.

Слідство не виказало нічого, як і можна було сподіватися. Поліція обмежилася до переслухання директорів приміщених там шкіл.

Вечером переведено ревізії в будинках української державної гімназії, в будинку „Селянської бурси" і в мешканню студента прав Загайкевича, а надто у кількох инших.

Розуміється, ревізії як і слідство без наслідків, бо і годі инакше, коли глядається виновників там де їх не могло бути.

Галицькі відносини.

Арештовані

Арештовані при ревізії в „Кравім Союзі Кредитовім" дир. Омелян Саєвич і возний Антін Кузьма находяться від понеділка (від 25. с. м.) в слідчій судовій вязниці при вул. Баторія. Державна прокуратура поставила 28. с. м. внесення на переведення карно судового слідства проти обох арештованих. Слідчим судією призначений п. Антоневич. В сій справі інтервенює як оборонець адв. д-р В. Охримович.

Цікаве поступовання. Радна палата затвердила відносно дир. Саєвича і п. Кузьми слідчий арешт під замітом злочину з §. 58 с (державна зрада). Поліція до нинішнього дня не надіслала прилог, які мали би оправдувати слідчий арешт — крім звичайного поліційного донесення. Отже суд вірить на слово поліції.

Замаскована чорна сотня.

Нам надіслано оригінальну погромну загрозу польської чорної сотні. На жалібному папері чорнилом потягнено великий трираменний хрест, а на вільному полі вибито кілька разів: „Śmierć hajdamakom!" Підпис: Graf S... (непристойне слово). Адреса: W. P. Pretulak ksiądz. Dol na Odenica. Почтової печатки не можна відчитати.

„Nie boją się sądów doraźnych".

Під таким заголовком поміщує „Gazeta Poranna" таку допись: „Підпали фільварків у „Малопольсце" не втихають, а палії не дуже турбуються тим, що на випадок арештовання, їх чекає наглий суд. На днях згоріли будинки на фільварку в Хороброві біля Сокаля і підпалено фільварок у Веславовичах. Страти виносять міліони. В тій справі інтервенював Маріян Турскі у воєводи Грабовского і генерала Єнджейовского, представивши їм розпучливе положення польських маєтків на „кресах" домагаючись енергічного виступу влади, бо безсилля осмілює українські боївки до дальшого насильства. Генерал і воєвода обіцяли, що ужиють всіх зусиль, щоби перервати українську агітацію і террор.

Референт польського міністерства про відносини в Галичині.

Референт польського міністерства внутрішних справ Рутковскі уділив представникам преси таких інформацій: „В пору, коли рішається судьба „Малопольскі", на засіданнях Союзу Народів, кілька днів перед виборами і приготованнями до воєвідської автономії, у Східній Галичині вибухла буря пожеж, нападів і ріжного роду терору. Хто виконує напади? Ось наслідком невдач (?!!) в Союзі Народів Українці вхопились тактики, котру агітаторам подиктувала розпука хочуть винищити польське

майно, всякого роду пашу і харчі. З тим заміром виконано кількасот (!) нападів, наслідком яких є факт, що тисячі стирт збіжа і сіна пішли з димом. Польська влада є безсильна, бо злочинні зусилля агітаторів піддержує збунтоване населення, яке укриває виновників і береже їх від ока влади. Наслідки є ті, що до тепер злови лено залеви кількох (?) виновників і віддано в руки справедливости (?). Страти є величезні, бо одна стирта сіна коштує 600 тисяч мп., а стирта збіжа 5—6 міліонів. Але того не досить. Українці зорганізували замахи на залізничі шляхи, хоча на щастя до тепер не прийшло до тяжких катастроф".

Стріляють до війтів.

В селі Брошневі пов. Долина невідомі особи стріляли через вікно до польського війта Савчука. Одна куля трафила його в руку, друга в ногу. Причиною — передвиборча „праця". Справника не висліджено.

Як гинуть члени гуцульських делеґацій.

Нас інформують: Коли начальник польської держави Пілсудскі вибирався в подорож до Букарешту via Львів, Коломия, Чернівці, косівський староста наказав своїм урядникам сфабрикувати гуцульську делеґацію, якаб відограла ролю представниці Гуцульщини і принесла начальникови свою чолобитню. З Жабя виїхав Іван Дутчак, в Криворівні різбар Якібюк, з Ясенова силою стягнено до делеґації війта, а з Яворова жандарми пригнали 6 Гуцулів, щоби Пілсудскому дати приємність оглядати гуцульські типи. Ціле те товариство „невелике, але чесне" доїхало щасливо до Косова. Хитрі Гуцули з Яворова занюхали письмо носом і тихцем повтікали до дому, резиґнуючи із приємности бачити начальника польської держави.

Надіхав Пілсудскі і староста домагався, щоби війт із Жабя „palnął przywitalną mowę", але цей неборака, підпивши, вже не міг на ногах стояти. Замісць війта промовляв різьбар Якібюк. Говорив, що Гуцули бажають мати дешеву кукурудзу, доброго старосту, пасовиско і т. д., а на закінчення гукнув: — „Ви нам давайте то, що ми хочемо, бо ми вам не дамося! Нас Українців є 40 міліонів". Тут староста перервав неприємну промову, а Якібюк сказавши кілька нецензурних слів, вернув до дому. Всі присутні говорили, що „такої делеґації не бачив світ і польська корона". Коли делеґація вертала до дому, по дорозі напали невідомі особи на делеґата з Криворівні і замордували його. На другий день його найдено у Вербіжи з двома кулями в голові і з підрізаною гортанкою. Ця подія викликала велику сензацію.

Ціла Гуцульщина ні про що не говорить, тільки про делеґацію. Після цего випадку, навіть особи, що думали голосувати або кандидувати на послів до сойму, сидять тепер тихо, побоюючись мстивої, гуцульської руки.

30.000 грецьких полонених до праці при відбудові знищених областей.

Орґанізація нового правительства.

З Царгороду доносять: В справі зорґанізування нового правительства йдуть переговори між визначними провідниками венізелістів і військовими провідниками революційного руху. Згідно з новою чуткою провід в кабінеті обійме ген. Нідор, закордон Царапанес, скарб Діомода. На нарадах обговорюють також справу династії й евентуального заведення в Греції республиканського устрою. Не виключене, що ще нині проголосять республику.

Републиканський устрій в Греції?

З Атен доносять: Революційне правительство приказало випустити політичних вязнів, головно републиканців. Революція, після осягнення намріреної ціли, покінчилася, мабуть, без проливу крови. Підчас манїфестації перед французьким посольством просили повновласного французького міністра вислати французькому правительству, вислови приязни і прихильности грецького народа. Революційний комітет вислав до Венізельоса телеграму з просьбою боронити національні інтереси Греції у правительств держав антанти та щоби схотів обняти становище представника Греції на мировій конференції. Революційний комітет мається звернути до короля Константина, королевої і кн. Миколи й Андрія, щоби безпроволочно кинули Грецію. Треба числитися з заведенням у Греції републиканського устрою. Вже в найблищому часі президентуру в новому кабінеті обійме Царапанес.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Анґлія віддасть Царгород під контролю Турків.

З Ліфилду доносять: Англійські політичні кола заявляють, що удержання свободи проливів в інтересі всіх союзників, було виключною метою англійської політики на Близькім Сході. Вістка, неначеб Анґлія стреміла до поставлення постійної власної контролі над проливами, є не тільки злобною видумкою, але не годиться також з правдою. Що торкається будуччини Царгороду, то Анґлія скильна віддати Царгород під контролю Турків, коли настануть тільки мирові відносини.

Відповідь Кемаля Паші на ноту Геррінґтена.

У відповіди на ноту Геррінґтена заявив Кемаль Паша, що скористає з найблизшої нагоди, щоби з ним стрінутися. Кемаль Паша зазначив відтак, що турецькі війська вдержуться в Чанаку і дальше не підуть. В англійських кругах панує переконання, що також представники союзних держав візьмуть участь в стрічі з Кемалем Пашою, як тільки дійде до порозуміння що до вибору місця. В звязку з заявою Кемаля Паші, що турецькі війська не підуть дальше, в Льондоні зазначують, що перебування їних військ на теріторії невтральної полоси не годиться з умовами, які поставлено в запрошенню. Згадані умови передбачують концесії для Туреччини в Тракії тільки в тому разі, коли Турки залишуть невтральну полосу.

Франція вмиває руки.

Парижський „Тан" обговорюючи положення на Близькім Сході пише, що найкращою розвязкою цего питання булоб залишення союзниками Чанаку.

Такій розвязці противиться одначе Англія, котра вказує на труднощі, як з військового так і з політичного боку. Денник додає, що Франція і Італія заняли ясне становище і ведучи мирову політику стреміли до удержання миру на Сході. Франція і Італія не беруть на себе ніякої відповідальности за те, що сталося, але все таки готові зробити все, щоби запобічи небезпеці. Що торкається Франції, то відкликала вона свої війська з азійського побережжа і Дарданелів. Франція й Італія стараються із всею льояльністю вдержати мир і дипльоматичною дорогою довести до полагодження конфлікту.

Влада в руках венізелістів.

„Польрадіо" доносить з Бордо, що в Атенах арештовано 5 міністрів грецького кабінету, себто Гунаріса, Стратоса, Протопападаціса, Гудаса і Теодотіса. Публична опінія домагається поставити їх перед суд, як виновників невдалої акції в Малій Азії.

Тимчасова влада лежить в руках військової комісії, на чолі якої стоять полковники Пластірас і Гонатас. Оба вони в порозумінню з представниками венізелістів. Утворення нового кабінету стрічає ще все нові перепони, які ставить згадана військова комісія. Владу на Креті перебрали венізелісти, які утворили тимчасовий уряд, складений з трьох членів.

Венізельос в Парижі.

Радіо доносить з Бордо, що Венізельос прибув 29. м. м. із Сувіль до Парижа.

Справа Сходу важним питанням.

Льондонська преса обговорюючи положення на Близькому Сході вказує, що воно є дальше незвичайно серіозне. „Таймс" зазначують, що протягом 48 годин кабінет відбув 5 засідань у Східній справі. Все вказує на велике загострення положення.

За стрічою Кемаля Паші з Герінґеном.

З Царгороду доносять: Високі комісарі союзних держав повідомили Кемаля Пашу, що стріча його з ген. Герінґеном моглаб причинитися у великій мірі до виясненя положення.

Франклін Буйльон в Смирні.

З Парижа доносять, що Франклін Буйльон прибув 27 м. м. до Смирни і розпочав конференцію з Кемалем Пашою.

Грецькі полонені при відбудові.

Зі Смирни доносять, що націоналістичний уряд задумує вжити

З польських справ.

Людовці поміж собою.

В справі „гоноровій" поміж редактором „Кур'єра Львовского" Ямпольским і „людовцовим" послом Брилем президія П. С. Л. оголошує: „Президія постановила віддати справу під рішення партійного суду. Рівночасно закликає обі сторони до закинення боротьби на зовні".

Президія партії має вирішити, чи Бриль заслугує на назвиско злодія і шубравця, чи ні.

Чічерін у Новака.

Польські часописи доносять: Оноді приняв польський премієр Новак народнього комісара для закордонних справ Чічеріна в товаристві заступника представника совітської Росії у Варшаві Оболенського. Головною темою розмови, яка тривала пів години було питання дальшого розвинення мирових польсько російських взаємин.

Сензація з Махном.

Польські часописи приносять сензаційну вістку такого змісту:

Влада безпеченства в таборі інтернованих в Штшалкові арештувала отамана Махна разом з його шефом штабу Хмарою та кільканайцять штабових старшин. Причиною арештування Махна були його зносини з большевиками, яким він пропонував викликання революції у Східній Галичині, на що совіти згодилися. Титулом зачету одержав Махно більшу суму. Одначе совіти, для ведення дальших переговорів зажадали, щоби жінка Махна приїхала до Москви в характері закладниці. На це власне попали власти і перевели арештовання.

Повищу вістку, яка аж заносить стухлою сензаційністю ославленої під тим оглядом польської преси, подаємо на її рахунок з денникарського обовязку.

Совітська Росія.

Міжнародні капіталісти і російська нафта.

„Sł. Pol." подає інформації з Парижа про те, що представники міжнароднього нафтового промислу в результаті опозиції совітського уряду, який не хотів ані визнати приватної власности, ані уділити на можливих умовах концесій, завязали між собою умову. Вони зобовязались перед совітами виступати спільно, тим самим для совітського уряду стає неможливим утворення взаїмної конкуренції між нафтовими товариствами.

Поворот Леніна до праці.

„Агенція Вхсодня" з московських джерел повідомляє, що Ленін видужав і частково повернувся до праці. Йому було дано справоздання про діяльність чрезвичайки, при чому він визнав правильним й доцільним арешт меньшевиків.

Большевики і Хіни.

В Москві в вніторгові розпочата розрібка торговельної умови з Хінами.

Призначення нового польського посла в Москву.

Польським повіренним в справах в Москві призначено Романа Кнолля, який в ближчому часі виїздить до Москви. Разом з ним виїде міністер торгу і промисловости Штрасбурґер для наради з Красіним в справі польсько-совітської торговельної умови.

Карельська справа.

Совітська преса офіціяльно повідомляє, що фінляндсько-совітська комісія в Гельсінфорсі приступила до обмірковування карельської справи.

До чуток про вбивство Дзержиньского.

„Голос Россії" повідомляє, що чутки про вбивство Дзержиньского були викликані тим, що 21. вересня в Москві перед чрезвичайкою відбулась демонстрація робітників прохорівської і цindалевської фабрик, які вимагали увільнення своїх арештованих большевиками товаришів. Підчас розгону демонстрації робітниками був забитий слідчий чрезвичайки, що й викликало чутки про вбивство Дзержиньского. Серед робітників большевиками переведено нові арешти.

Румунія й большевики.

Урядовий офіціоз „Вікторуль" вияснює погляд румунського уряду на запросини совітського уряду взяти участь в комісії по розброєнню. Основною умовою участи Румунії має бути визнання совітським урядом дністровських кордонів.

„Чорні кабінети".

Урядовець одеського почтамту, що прибув з Одеси, передав співробітникови „Русспресса" слідуючі інформації: Всі без винятку листи, які прибувають в совітські держави зза кордону, пересилаються до губерніяльних міст, де маються при почтамтах особливі „чорні кабінети" — відділи для таємної цензури листів. В цих відділах, що іменуються „відділами закордонної кореспонденції", всі листи переглядають, при чому для кожного листа складається особлива карточка, що зветься меморандумом. На ній записується адреси надсилаючого й одержуючого лист, його зміст, всі імена, або умовні зазначення імен, які маються в листі. Меморандуми ці пересилають в особливий відділ головного політичного управлення, де переводиться точна і докладна реєстрація всіх листів зза кордон"

Східня Антанта.

„Голос Россії" повідомляє: „Народній комісаріят закордонних справ запропонував російським ди-

...пльоматичним міс'ям, що знаходяться при урядах Монголії, Персії і Афганістана вияснити погляд цих урядів на проблему Близького Сходу, а також на утворення спілки совітської Росії, кавказських совітських республик, Туреччини, Персії, Бухарі, Афганістана і Монголії в цілях утворення „Східної Антанти". Представник РСФСР. в Афганістані передав вже афганському урядови цю пропозицію Росії. Сими днями сподіваються передачі такої пропозиції Афганістану з боку ангорського уряду. В Москві передають, що совітський уряд покладає великі надії на утворення цієї нової спілки „Східньої Антанти", яка би утворила противагу Великій і Малій Антанті.

Стачовище совітських урядовців.

„Правда" повідомляє, що в Тульській губ. виділ судівництва зняв з посад всіх урядовців з огляду на те, що їм не виплачувано удержання з 1-го березня.

...вянська армія буде зовсім готова до евент. інтервенції.

Кемаль Паша не кине невтр. стрефи.

Льондон (ПАТ.) Райтер довідується з добре поінформованого жерела в Царгороді, що Кемаль Паша повідомив високого француського комісаря в Царгороді ген Пеле, що не думає забирати свої війська з невтр. стрефи.

Грецько-турецькі бої.

Атени. (ПАТ.) Згідно з війсковим звідомленням грецького команданта Тракії, Турки вдерлися до Страдія, нарушуючи невтральну стрефу й заняли село Сафалєм, при чому вбили 11 грецьких жовнірів. Грецький протинаступ відкинув Турків. Поляг 1 турецький старшина і 25 жовнірів.

Кемаль Паша готов до переговорів.

Париж (ПАТ.) „Шікаго Трібюн" доносить зі Смирни, що Кемаль Паша постановив після довшої наради відбути зі союзниками вступну конференцію з початком найблищого тижня.

Приготування Туреччини.

Відень (ПАТ.) „Н. Фр. Пр." з Царгорода: Згідно з віродостойними звідомленнями, сильна турецька армія сконцентрована під протогами. На фронті Ісміда стоїть 8 турецьких дивізій, а межи Балі Кефір і Пандермою 11 дивізій Турецькі війська в Чанаку щодня дістають відмогу.

Дописи з краю.

Струтин нижний.

Віче.

Дня 21. вересня ц. р. відбулося в Струтині нижнім віче в справі виборів. Реферував Василь Бабій і о. Логинський. В резолюції ухвалено солідаризуватися із ухвалами всіх українських партій в справі виборів до варшавського сойму.

Жураки, пов. Богородчани.

Відновлення читальні „Просвіти".

Село Жураки, що лежить в далекій гірській закутині Підкарпаття, далеко від світа, бо до найблищих залізничих стацій в Станиславові і Надвірній є по кількадесять кільометрів, відновило свою читальню „Просвіти", що заснула в наслідок воєнних випадків.

Відновлено її завдяки свідомости місцевих селян. На збори прибули запрошені адвокат д-р Олесницький з Станиславова і делегати філії „Просвіти" з Солотвини, адв. д-р Чорненко, канд. адв. д-р Кречковський і двох молодших делегатів.

По отворенню зборів головою бувшого виділу, адв. Олесницький пояснив присутним мету, значіння і потребу просвіти і побажав іменем станиславівської філії „Просвіти" як найкращого розвою.

По виборі виділу промовив адв. д-р Чорненко про найблищі задачі читальні, а на прошення присутних, щоби у нас заснувати кооперативу, освідчив, що в найблизчім часі основується в Солотвині Союз кооператив, котрий приступить до основання кооперативи в Жураках. Збори закінчив місцевий душпастир.

Український театр під проводом Орла Степняка.

Наша провінція давно відчуває недостачу українського театру, який завдав би собі труду і праці заглянути не тільки до великих міст Сх. Галичини, як це діялось до тепер але і до місточок та сіл усіх закутків нашого краю. Чим глухіща закутина в краю, чим дальше від столичного міста, тим ця недостача міцніща і більше пекуча. І ось, щоб заспокоїти цю потребу, щоб задоволити населення провінцій, яке часто роками не бачить української сцени, кращі артистичні сили з Вел. України, що перебувають тепер у нас на еміграції, при участи галицьких артистів, зорганізували театр під проводом Орла Степняка. Театр цей працював довший час з успіхом у Дрогобиччині, а в переїзді дав у Львові 5 вистав кращих драм побутового репертуару. На днях ця театральна група виїзджає на Гуцульщину, де має замір давати вистави по містах, місточках, а навіть селах. Талановиті, випробовані акторські сили, цікавий і дібраний репертуар — дає запоруку, що цей театр стоятиме на висоті свойого завдання, а любов нашої провінції до української сцени будить надію, що театр під проводом Орла Степняка буде тішитись великим успіхом. Моральна і матеріяльна піддержка з боку українського громадянства у місцевостях, де загостить той театр, дасть змогу нашим артистам видержати на службі української культури. Український театр не може надіятися на нічию допомогу, окрім допомоги тих, що люблять українське мистецтво.

РІЖНІ ВІСТИ.

Наради Союзу Народів.

З Бордо доносять: На засіданню Збору Союзу Народів дня 29. с. м. обговорювано справу виборчого правильника для Союзу Народів. Принято внесення Бальфура і Буржуа, які торкаються справи тревання мандатів.

Дальші наради відложено до чергового засідання.

Граф Брекседорф амбасадором в Москві.

З Берліна доносять, що граф Брекедорф — Ранцау перейме становище німецького амбасадора в Москві. Граф Брекедорф має виїхати до Росії в половині жовтня ц. р.

Гекінґ остає в Данціґу.

Німецькі денники в Данціґу заперечують вістку про перенесення високого комісаря Данціґу Гекінга на становище англійського високого комісара в Царгороді.

Позичка для Австрії.

„Юнайтед Телеґр." доносить з Ню Йорку: фінансові кола запевнюють, що банк Моргана перейме провід в консорції, яка дасть позичку для Австрії. Позичка у висоті 350 мілїонів франків буде зреалізована в найблизшому часі. Труднощів ніяких не передбачується тому, що позичку загварантували 4 держави до 4/5 її висоти.

Французько-російські економічні взаємини?

Парижські денники доносять, що перебуваючий в Парижі представник всеросійського союзу кооператив Кобєлєв виїхав до Москви де має розглянути справу навязання економічних взаємин між Францією і Росією.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Перед англійсько-турецькою війною.

Льондон. (ПАТ.) Райтер. „Дейли Телеграф" довідується, що членів англійського парляменту завізвано, щоби були готові до приїзду до Льондона, бо в разі розпочаття воєнної акції на Бл. Сході, проєктується скликання парляменту.

Відень. (ПАТ.) „Н. фр. Пр." доносить з Льондону: Тут переконані, що заноситься на вибух неприятельської акції на Сході. Концентрацію турецьких військ біля Чанака вважають такою грізною, що вислано до нач. команди нові інструкції, котрі в останнє жадають від Кемаля Паші, щоби відкликав своє військо. Коли Кемаль Паша відказуватиметься, тоді безусловно почнеться неприятельська акція. Вважають, що формальне виповідження війни непотрібне, бо англійсько турецькі взаємини основуються на умовах перемиря, а присутність кемалістичних військ на невтральній полосі є нарушенням цих условий.

Льондон. (ПАТ.) Авас. Часописи підчеркують повагу положення, не укриваючи, що конфлікт неминучий. „Дейли Експрес": Вчера веч. в офіціяльних кругах вірили, що вибух війни з Туреччиною неминучий в найблизчому часі. „Уестминстер Ґазет" констатує, що воєнна партія в англійському кабінеті здобула перевагу. „Дейли Телеграф" пише, що прибічний секретар Л. Джорджа заявив, що на думку англійських властей в Чанаці, теперішнє положення не може довше тривати. На запит, чи англійське рішення рівнається ультіматови, секретар відповів, що кожен може його назвати, як хоче. Реченець дасться Кемалеви Паші дуже короткий. Невиконання англійських жадань потягнуло би за собою не лише військові зарядження, але й уневажнення предложень ноти союзників.

Мальта. (ПАТ.) Райтер. Безперервно приходять тут відділи призначені до Чанака. Фльоту призначену до Чанака, скріплено 0 торпедовцями. До Леванту відплив панцирник „Юрій V." Небаром відплисти инший англійський корабель.

Югославія готова до інтервенції.

Прага (ПАТ.) Чеські часописи доносять з Білгорода, кабінетна югославянська рада зайнялася положенням на Бл. Сході. В югославянських кругах зачувати, що з початком слідуючого тижня югосла...

НОВИНКИ.

— **Повідомлення.** Повідомляємо передплатників і покупців нашого органу, що нове підвисшення цін паперу і друкарського складу приневолює нас підвисшити місячну передплату „Діла" на 2.500 мп. від 1. жовтня починаючи. Поодинокий примірник газети коштуватиме 100 марок п.

— **Конфіската.** Останнє (24) число „Діло" сконфісковано за деякі місця статті „Польськ легенда". На протязі трьох тижнів Редакції „Діла" не удалося видати хочби одного числа, котре пощадив би жорстокий і невмолимий олівець п. прокуратора.

— **Хмельовскі „уржендує".** Дня 29. м. м. відомий поліцийний агент Хмельовскі арештував Володимира Несторенка робітника української дешевої харчівні. Арештовання наступило на залізничому двірці на Підзамчу. При ревізії висше згаданий агент поводився із арештованим в бругальний спосіб, приневолюючи його признаватись до несповнених гріхів погрозами і грубою лайкою. Взагалі на стаціях крутиться ціла хмара агентів і пасажирам радимо бути обережними.

— **Студентам до відома.** Ректорат і обидва деканати вільного українського університету урядують у вечерних годинах у посольстві ЗУНР в Празі II. Штєпанська 49/II. Всі письма до українського університету належить висилати на висше подану адресу.

— **За що арештують.** Василь Бабій із Долинщини їхав через Стрий до Львова. На стрийській стації його арештовано, переведено ревізію і слідство. Коли арештований спитав, яка причина увязнення, то поліцай відповів: „Ви прийшли на стацію із заболоченими черевиками, а це дуже підозріле. Можливо, що ви бродили по сільських болотах як агітатор, яких тепер всюди богато". Тут поліцай виляяв всіх Українців, відгрожуючи пімстою за „саботажі".

— **Не є радником польського товариства.** Нас повідомляють, що о. Теодор Кордуба не є радником польського державного Товариства обезпечень. Вправді його були вибрали на це становище, але він вибору не приняв, а повітова рада в Бережанах вибрала як членів о. Ліmановського лат. пароха Бережан, Войціховського з Л'тятина і Лобося з Таврова.

— **„Приккордчий" війт.** Начальник громади Ланів в Станиславівськім повіті Юрко Бідочко з пятьма селянами вступив до польської людової партії як член, на що одержав урядову посвідку від управи партії. Склонили його до сього обітниці матеріяльних користей.

Курс грошей.

Львів, дня 1. жовтня 1922.

Доляри американські	8.900—8.920
„ „ (1. і 2-ки	8.800—8.820
Доляри канадійські	8.650—8.700
„ „ (1. і 2-ки	8.550—8.600
Марки німецькі	6·30—6·40
„ „ (сотки)	6·30—6·40
„ „ (дрібні)	6·20—6·30
Леї румунські	52·00—53·00
„ „ (дрібні)	51·00—52·00
Корони чеські	255·00—260·00
„ „ (дрібні)	255·00—260·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	40·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	125—130
„ сотки	125—130
„ 25-ки	120—125
„ дрібні	0·80—0·90
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гривні	4·00—7·00
Франки французькі	640·00—650·00
Фунти стерлінґів	34.000·00—34.500·00
Франки швайцарські	12.500·00—13.000·00

Золото.

20 кор.	31.000·00—32.000·00
20 франк.	30.300·00—30.500·00
20 марк. нім.	34.000·00—35.000·00
фунти стерлінґів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	41.000·00—41.000·00
Доляри	8.000·00—8.100·00

Срібло.

Корони австр.	650·00—660·00
5 кор. австр.	3.400·00—3.450·00
Фльорени австр.	1.550·00—1.600·00
Рублі	2.850·00—2.900·00
Копійки	12·00—13·00
Доляри американські	7.500·00—7.600·00
„ полов. і ¼	6.500·00—7.000·00
Доляри канадійські	5.000·00—5.200·00
„ „ дрібні	4.500·00—4.600·00
Леї румунські	650·00—660·00

За редакцію відповідає Володимир Целевич

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10